

رشته: **بگه رشته**

آزمون نوبت اول درس فارسی پایه دهم

تاریخ آزمون: ۱۴۰۰/۱۰/۰۸

کلاس:

نام خانوادگی:

نام:

شماره صندلی:

مدت آزمون: ۷۵ دقیقه

تعداد صفحات: ۴

تعداد سؤال: ۳۱

طراح: محمد حسین اسماعیلی

نمره به حروف:

ساعت شروع: ۸:۳۰ نمره به عدد:

دبیرستان غیرانتفاعی فخران

ناجیه تبریز

دی ماه ۱۴۰۰

بارم	سوالات	ردیف
	قلمرو زبانی: ۷ نمره	الف
۰/۵	معنای واژه ی مشخص شده در کدام گزینه درست و در کدام گزینه <u>نادرست</u> است؟ الف) زین <u>نمط</u> آن مست شده از غرور. (نمط: روش) ب) دست معلم از <u>وقب</u> حیوان روان شد. (وقب: میان دو کتف)	۱
۱	در گزینه های زیر غلط های املائی را بیابید و شکل درست آن ها را بنویسید. (چهار مورد) الف) در مقابله ی زشتی، آشتی کرد و در مقابله ی لعیمی، کریمی کرد. ب) هر که در مصلخ گرمابه بود، همه بر پای خواسته بودند. (ج) عاقل در دفع مکاید دشمن تأخیر ثواب نبیند.	۲
۰/۵	تفاوت معنایی «حضرت» را در ابیات زیر توضیح دهید. الف) ارباب حاجتیم و زبان سؤال نیست در <u>حضرت</u> کریم به تمنا چه حاجت است ب) حدیث دوس نگویم مگر به <u>حضرت</u> دوست که آشنا سخن آشنا نگه دارد	۳
۱	واژه ی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) همه کس را به سزا، حق شناس باش خاصه (غرابت - قرابت) خویش را. ب) مروت نباشد همه در (تسبیح - تسبیه) و من به غفلت، خفته. ج) آب (عجل - اجل) که هست گلوگیر خاص و عام. د) مرگت چنان زندگی را به سخره گرفت / و آن را (بی غدر - بی قدر) کرد.	۴
۰/۵	از بین واژه های زیر، چند واژه پسوند « <u>ک</u> » <u>ندارد</u> ؟ مردک، مشترک، سنگک، کودک،	۵
۰/۵	نقش دستوری واژه های مشخص شده را بنویسید. « یکی از دوستان مخلص را مگر <u>آواز</u> من رسید به <u>گوش</u> »	۶

۰/۵	نوع «واو» را در گزینه های زیر مشخص کنید.(عطف یا ربط) الف) محل هنوز بیابان بود و خانه ها درست از سینه خاکی درآمده بودند. ب) من و کلفت خانه به او کمک کردیم .	۷
۰/۵	در بیت زیر نقش ضمیرهای مشخص شده را بنویسید. گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید	۸
۰/۵	در بیت زیر یک واژه ی «دو تلفظی» مشخص کنید. از صدای سخن عشق ندیدم خوشتر یادگاری که در این گنبد دوآر بماند	۹
۰/۵	در بیت زیر نوع حذف و کلمه ی حذف شده را بنویسید. گوشم به راه تا که خبر می دهد ز دوست صاحب خبر بیامد و من بی خبر شدم	۱۰
۰/۵	برای گروه اسمی زیر یک نمونه بنویسید. هسته (اسم) + وابسته (مضاف الیه) + وابسته (مضاف الیه) هوای + +	۱۱
۰/۵	مترادف و متضاد واژه ی مشخص شده را بنویسید. « حاصل بی حاصلی نبود به جز شرمندگی» مترادف: متضاد:	۱۲
ب قلمرو ادبی: ۵ نمره (آرایه های ادبی: ۳ نمره، تاریخ ادبیات: ۱ نمره، حفظ شعر: ۱ نمره)		
۰/۲۵	در بیت زیر آرایه ی « حس آمیزی » را مشخص کنید و آمیختگی دو حس را توضیح دهید. با من به سلام خشک، ای دوست زبان تر کن تا از مژه هر ساعت، لعل تَرَت افشانم	۱۳
۰/۵	در عبارت زیر « کنایه » را مشخص کنید و بگویید که کنایه از چیست؟ «پی بردیم که راه دست خودش هم نیست.»	۱۴
۰/۲۵	« مشبه به » را در بیت زیر مشخص کنید. دل گرفته ی من همچو ابر بارانی گشایشی مگر از گریه ی شبانه گرفت	۱۵
۰/۵	آرایه ی «ایهام» را در بیت زیر مشخص کنید و هر دو معنی آن را بنویسید. به خوابگاه عدم گر هزار سال بخشیم به خواب عافیت آنکه به بوی موی تو باشم	۱۶

۰/۵	در بیت زیر مجاز را مشخص کنید. دل عالمی بسوزی چو عذار برفروزی تو از این چه سود داری که نمی کنی مدارا؟	۱۷
۰/۵	در بیت زیر آرایه ی « حسن تعلیل » را مشخص کنید. رسم بدعه‌دی ایام چو دید ابر بهار گریه اش بر سمن و سنبل و نسرین آمد.	۱۸
۰/۵	در بیت زیر «استعاره» را مشخص کنید و بگویید که استعاره از چیست؟ (یک مورد) در مملکت چو غرّش شیران گذشت و رفت این عوعوی سگان شما نیز بگذرد	۱۹
۰/۵	نویسنده ی آثار زیر را بنویسید. الف) اتاق آبی : ب) الهی نامه:	۲۰
۰/۵	متن هایی که خواننده را به ایستادگی، مبارزه و سازش ناپذیری در برابر ظلم فرا می خواند، « ادبیات » یا « » می گویند.	۲۱
۰/۲۵	مصراع دوم بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟ که نعره زدی بلبل، گه جامه دریدی گل الف) با یاد تو افتادم از یاد برفت آن ها ب) کوله نظری باشد، رفتن به گلستان ها ج) بعد از تو روا باشد نقض همه پیمان ها د) چون عشق حرم باشد، سهل است بیابان ها	۲۲
۰/۲۵	مصراع دوم بیت زیر را کامل کنید. وقتی دل سودایی می رفت به بستان ها بوی گل و ریحان ها	۲۳
۰/۵	ادامه ی بیت زیر از شعر «همای رحمت» را بنویسید. (بیت نهم) ۸- چه زخم چو نای هر دم ز نوای شوق او دم که لسان غیب خوشتر بنوازد این نوا را ۹- همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی	۲۴
	قلمرو فکری: ۸ نمره	پ
۰/۵	جملات زیر را به فارسی روان بر گردانید. (۲/۵ نمره) الف) « و یعقوب خود او را به صبر آموزگار بُود »	۲۵

۰/۷۵	(ب) « این مرد پارسی هم دست تنگ بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند.»	
۰/۵	(ج) « در بیرنگ اسب حرفی به کارش بود.»	
۰/۷۵	(د) « عالمیان باید بدانند که هرگز کید کایدان با خواستِ خداوندِ غیب دان برابر نیاید.»	
	<p>ابیات زیر را به فارسی معیار امروزی برگردانید. (۲/۵ نمره)</p> <p>(الف) وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب بر دولت آشیان شما نیز بگذرد</p> <p>(ب) چون بگشایم ز سر مو شکن ماه ببیند رخ خود را به من</p> <p>(ج) شاد و بی غم بزی که شادی و غم زود آیند و زود می گذرند</p> <p>(د) تعلیم زاره گیر در امر معاش نیمی سود خود می کش و نیمی می پاش</p> <p>(ه) عزمت، ضامن دوام جهان شد / که جهان با دروغ می پاشد...</p>	۲۶
۰/۵	مفهوم عبارت « از آموختن، ننگ مدار تا از ننگ رسته باشی » را بنویسید.	۲۷
۰/۵	منظور از « سیرت زیبا » در بیت زیر چیست؟ صورت زیبایی ظاهر هیچ نیست ای برادر سیرت زیبا بیار	۲۸
۰/۵	بیت زیر به چه سخن مشهوری اشاره دارد؟ هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حضيض هم می توان عزیز بود (الف) حاسبوا قبل ان تحاسبوا (ب) شَرَفِ الْمَكَانِ بِالْمَكِينِ	۲۹
۰/۵	مخاطب بیت زیر چه کسی است؟ گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان نگاه دار سر رشته تا نگه دارد	۳۰
۱	مفهوم کلی ابیات زیر را بنویسید. (الف) بر در بخت بد فرود آید هر که گیرد عنان مرکبش، آز (ب) بلندی از آن یافت کو پست شد در نیستی کوفت تا هست شد	۳۱
۲۰	از خدا خواهیم توفیق شما	جمع